

Vlaams
Parlement

vergadering **C285**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 20 juni 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de samenwerking met Frankrijk na de presidents- en parlementsverkiezingen – 2359 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Chinese investeringsstrategie in Europa – 2347 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering (AAVR) – 2360 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de werking van Herita – 2363 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Herita – 2391 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de beslissing van de Vlaamse Regering van 2 juni 2017 in verband met het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) – 2400 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de goedkeuring van het CETA-akkoord (Comprehensive Economic and Trade Agreement) – 2429 (2016-2017)	19
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het standpunt van België over de VN-resolutie voor een kernwapenverbod – 2494 (2016-2017)	28

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de samenwerking met Frankrijk na de presidents- en parlamentsverkiezingen – 2359 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Ik stel mijn vraag naar aanleiding van de verkiezing van Emmanuel Macron als president van Frankrijk, en nu ook met de resultaten van de parlamentsverkiezingen in het achterhoofd. Volgens mij plaatste dat Vlaanderen voor uitdagingen. Frankrijk is een uiterst belangrijke handelspartner, die ook op andere vlakken intens samenwerkt met onze overheid, denk maar aan onze culturele band met Frans-Vlaanderen. Onze laatste Vlaamse strategienota Frankrijk dateert van 2008. De vraag rijst of de politieke koerswijziging bij onze burens ons binnenkort noopt die te hernieuwen.

Minister, ik vraag me dan ook af of er in een overleg is voorzien met onze Franse partners over de huidige en eventuele toekomstige samenwerking naar aanleiding van de installatie van de nieuwe Franse regering en parlement. Zo ja, zijn er bijzondere ambities die onze overheid hierbij formuleert? In hoeverre moeten die eventueel worden vastgelegd in een vernieuwde strategienota?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega, de contacten met Frankrijk zijn bijzonder belangrijk. Frankrijk is een bijzonder belangrijk partnerland voor ons. Vanaf 2016 is Frankrijk onze tweede belangrijkste handelspartner geworden, belangrijker dan Nederland. Onze uitvoer naar Frankrijk bedroeg 39,5 miljard euro. Dat betekent dat Frankrijk onze tweede belangrijkste markt is.

Daarnaast is er heel wat aanleiding tot, reden tot en in de feiten heel wat samenwerking. Er is de grensoverschrijdende samenwerking, er is Frans-Vlaanderen, er is samenwerking op het vlak van cultuur, onderwijs, zorg, economie, fiscaliteit, infrastructuurwerken zoals Seine-Schelde. Wat dit laatste betreft, hebben we een lang moment getwijfeld na het aantreden van de nieuwe eerste minister of het Seine-Scheldeproject wel zou doorgaan aangezien de eerste minister de oud-burgemeester is van Le Havre en hij in zijn hoedanigheid van burgemeester van Le Havre tegen dat plan was. Nu bereiken ons geruststellende berichten dat het plan wel degelijk doorgang zal vinden.

Uiteraard zijn er ook de relaties binnen de Europese Unie. U weet dat er met het aantreden van Macron een nieuwe wind waait op het vlak van Europese samenwerking. Er is het aanhalen van de banden met Duitsland. De as Duitsland-Frankrijk zal worden versterkt. Het is belangrijk dat we bilaterale contacten kunnen hebben met Frankrijk op al die gebieden. Ik heb dat zeer recent kunnen bespreken met de Franse ambassadrice, die ook op die lijn zat. Het is goed dat we kunnen concerteren over de visie op de Europese Unie en over de brexit. U weet dat Macron gezegd heeft dat de deur open blijft staan voor de Britten. Dat was een opvallend geluid. We hebben in elk geval afgesproken met de Franse diplomatie en met de ambassadrice, aan wie ik onze visie daaromtrent heb uiteengezet, dat we in contact zullen blijven.

Op zich vormen het aantreden van een nieuwe president en de vorming van een nieuwe regering geen reden om een nieuwe strategienota uit te schrijven, maar we gaan wel degelijk de strategienota updaten, gewoon omdat ze dateert van 2008 en er uiteraard tal van nieuwe elementen en gewijzigde omstandigheden

zijn. Het is niet afhankelijk van het aantreden van een nieuwe president of het aantreden van een nieuwe regering op zich.

De contacten met de Franse ambassadrice verlopen uitstekend. Zij ziet het belang in van Vlaanderen als de belangrijkste economische factor in dit land. We hebben afgesproken dat er geregeld op het ambtelijk niveau maar ook op het ministerieel en kabinetsniveau contacten zullen zijn.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Het antwoord verheugt mij. Ik kijk al uit naar de bespreking ervan want een update, een verfijning, een finetuning, zal zonder meer ook in deze commissie aan bod komen. Ik denk dat we ons daar regelmatig over zullen kunnen beraden. Ik neem aan dat dat in het najaar zal zijn. We kijken ernaar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Chinese investeringsstrategie in Europa – 2347 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, ik ben vrij zeker dat deze vraag uw aandacht zal hebben getrokken. Op zondag 14 en maandag 15 mei had in China het zogenaamde 'Belt and Road Forum' plaats, een conferentie opgezet door de Chinese overheid met als opzet het stimuleren van infrastructuurinvesteringen in Azië, Europa en Afrika. China wenst via investeringen in transport en in energie haar positie in de wereld te verstevigen en te voorzien in nieuwe kanalen om haar goederen naar andere delen van de wereld te exporteren.

De vergelijking wordt vaak gemaakt met de historische Zijderoute. Van de twee belangrijkste trajecten loopt er een vanuit China naar Europa via Kazachstan en Rusland. Het andere gaat via Kazachstan, Iran, Turkije en Griekenland. In beide gevallen wordt het merendeel van het ontwerptraject afgelegd via het spoor. In januari was er reeds een proefproject waarbij een goederentrein vanuit Yiwu, nabij Shanghai, in veertien dagen per spoor tot Londen reed. Ter vergelijking: via een vrachtschip duurt dezelfde reis twee maanden.

De route heeft met andere woorden potentieel, maar er zijn ook redenen tot scepticisme. Zo komt het initiatief er op een moment dat China druk lobbyt binnen de Wereldhandelsorganisatie voor meer toegang tot buitenlandse markten. Daar hebben we het in deze commissie al een paar keer over gehad. Het lijkt ook onwaarschijnlijk dat de Chinese overheid de volledige kost van het project wil dragen. Landen als Indië hebben hun scepsis al uitgesproken, terwijl de meeste Zuid-Aziatische en Centraal-Aziatische landen achter het project staan.

Ik heb uit goede bron vernomen dat ondertussen in de 'People's Daily', de grootste krant van China, verschillende artikels worden gepubliceerd waarin uitgebreid wordt ingegaan op het effect dat de Chinese investeringen hebben op de Griekse haven van Piraeus. Binnen enkele jaren zou dat een van de modernste havens van Europa worden, met de snelste verwerking van containers. Modern en snel, net dat zijn terreinen waarop onze haven van Antwerpen bijzonder goed scoort. Daarom heb ik enkele vragen.

Minister-president, wat is uw visie op dit Chinese initiatief? Welk standpunt hebt u bepleit op Belgisch en Europees niveau? Was Vlaanderen vertegenwoordigd op deze conferentie? Zo ja, welke conclusies heeft de Vlaamse delegatie getrokken? Beamt u dat dit initiatief economische risico's inhoudt, en dat reeds bestaande Chinese investeringen in Europese landen onze haven en industrie onder druk kunnen plaatsen? Zo ja, welk antwoord formuleert Vlaanderen hierop? Op dit moment is Europa in Chinese ogen vooral een afzetmarkt voor haar producten, maar elk transport in onze richting moet uiteraard ook terugkeren richting China. Zien we daar dan geen opportuniteiten om via dit project de export richting China te stimuleren, bijvoorbeeld in de fruitsector of –voorzitter, dat hoort u heel graag – in de drankensector?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Turan, Vlaanderen was niet vertegenwoordigd op de conferentie, enkel federaal vicepremier Kris Peeters was aanwezig. Er waren wel nevenfora, waar de havens van Antwerpen en Zeebrugge, Umicore en Katoen Natie vertegenwoordigd waren. Het is duidelijk dat zeker onze havens die ontwikkelingen op de voet volgen.

Wat Vlaanderen betreft, moet ik verwijzen naar minister Weyts. Het is het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) dat het megaproject 'One Belt, One Road' (OBOR) als corridor van het trans-Europese transportnetwerk (TEN-T) opvolgt. Voor meer uitleg in detail verwijs ik naar mijn collega. Het weze duidelijk dat het voor Vlaanderen en België gaat over één corridor, de North Sea - Baltic Corridor.

Collega's, u weet dat op het ogenblik van de conferentie in China de treinverbinding tussen de stad Daqing en Zeebrugge ingehuldigd is. In Zeebrugge komt een Silk Road Maritime Operation Center en er zal viermaal per week een vrachttrein rijden tussen Zeebrugge en China. De trein zal Volvo's aanvoeren die in Daqing worden geassembleerd. Dit is trouwens niet de eerste goederentreinverbinding tussen China en Vlaanderen. Er waren in het recente verleden ook al proefprojecten tussen Xining en Antwerpen, en tussen Chongqing en Antwerpen.

Vlaanderen krijgt ongetwijfeld kansen door OBOR, maar er is ook een terughoudendheid binnen de Europese Unie. Er is ook een kritische stem te horen, te lezen en te zien in de media. Het 'Belt and Road Forum' van 14 en 15 mei 2017, waar volgens de Chinese media 270 akkoorden en investeringen ter waarde van 113 miljard dollar zouden zijn voorgesteld, kwam niet toevallig tot stand op een moment dat Peking pogingen onderneemt om handelsbarrières weg te werken ten voordele van Chinese bedrijven die vaak veel minder sociale en ecologische garanties bieden dan onze bedrijven, en op die manier vaak een bedreiging vormen voor tewerkstelling en zorgen voor sociale concurrentie die niet uitgaat van een 'level playing field' en dus onze industriële sectoren kunnen bedreigen. Denk aan de situatie met de staalsector, waar zich nog altijd een probleem voordoet.

De Europese Commissie stelt dat we via een gedifferentieerde aanpak een antwoord moeten bieden op de uitdagingen die de globalisering inhoudt, maar niet mogen terugvallen op protectionistische maatregelen. Protectionisme is geen oplossing. Ik onderschrijf die visie. Ik heb dat recentelijk ook gezegd naar aanleiding van andere uitlatingen. We moeten ons met andere woorden blijven openstellen voor de wereld, dus ook voor China, maar zonder de principes van wederkerigheid, respect voor intellectuele eigendom, 'level playing field' en respect voor mensenrechten te verloochenen, en zonder in te boeten op onze eigen identiteit.

Samengevat denk ik dat we niet naïef mogen zijn, maar we mogen ook niet aan de zijlijn gaan staan. We moeten erover waken dat de EU geen sociale dumping aanvaardt, dat China inzake handel met de Europese Commissie onderhandelt in

plaats met de 27 EU-landen afzonderlijk, wat in China op dat moment aan de orde was, namelijk 'divide et impera', proberen deelakkoorden te sluiten met de afzonderlijke lidstaten. We moeten er ook voor zorgen dat OBOR een gelijk speelveld genereert zodat overheidsopdrachten ook openstaan voor EU-bedrijven, maar het is belangrijk de verdere ontwikkelingen van het openbaar initiatief goed op te volgen en vooral te vermijden om eenzijdig negatieve gevolgtrekkingen te maken.

De Europese Commissie en de Chinese regering tekenden alvast een memorandum of understanding (MoU) met betrekking tot de oprichting van het 'EU-China Connectivity Platform', dat de synergieën tussen OBOR en de Europese trans-Europese transportnetwerken moet bevorderen in samenspraak met de Europese Investeringsbank (EIB), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) enerzijds, en de Chinese ontwikkelingsbank anderzijds.

Collega, als ik het heb over wederkerigheid: spoorwegtransport is sneller dan zeevracht, dat is duidelijk voor iedereen, maar is tegelijkertijd veel duurder. De kostprijs zit tussen die van luchttransport en zeevracht in. Het spoorvervoer is minder geschikt voor bepaalde producten, onder meer vanwege problemen met beveiliging en met vocht- en temperatuurschommelingen wegens het feit dat er nog geen op temperatuur gecontroleerde containers zijn.

Voor de terugvracht kijkt men in principe naar goederen met een hogere toegevoegde waarde in vergelijking met zeetransport. Het Vlaams Instituut voor de Logistiek (VIL) heeft hierover in het verleden een studie gemaakt om Antwerpen en Vlaanderen te positioneren. Farmaceutische producten, IT-producten en hoogwaardige voeding uit Vlaanderen kunnen aan deze criteria beantwoorden, naast bijvoorbeeld onderdelen voor Volvo's die daar geassembleerd worden maar waarvan een aantal ook in Vlaanderen geproduceerd worden.

De fruitsector stimuleren heeft voorlopig weinig zin, want er mag, met uitzondering van peren, geen fruit van bij ons naar China geëxporteerd worden. Er zijn nog geen exportprotocollen tussen België en China, behalve voor peren.

Flanders Investment & Trade (FIT) is, zoals u weet, in diverse steden in China in contact met organisaties en steden die projecten hebben met betrekking tot treinverbindingen met Europa, en brengt hen in contact met Vlaamse exporteurs die mogelijk interesse hebben in deze initiatieven. Het klopt dat er nog te weinig transport gaat van Europa naar China, waardoor de prijs per eenheid relatief hoog blijft. Het is evident dat volle treinen in beide richtingen die prijs per eenheid zouden kunnen reduceren.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord. Of wij het nu willen of niet, die treinen rijden deze richting uit. Daarom is het heel belangrijk om daarop voorbereid te zijn. Het doet me genoegen dat u verwijst naar een studie die is gemaakt om de terugtransporten te kunnen formuleren. Kunt u specifiek zeggen welke studie dat was? U hebt verwezen naar de haven van Antwerpen, maar ik kan het op dit ogenblik niet plaatsen.

Ik volg u wanneer u zegt dat we ons moeten openstellen maar ook niet naïef mogen zijn en dat we aan een aantal principes niet mogen toegeven. Dat geldt voor alle mogelijke contacten die Vlaanderen heeft, op het vlak van mensenrechten, wederkerigheid, ondertekenen van internationale akkoorden. Sociale dumping en andere mogelijke dumping mogen wij niet stimuleren. Dat zijn allemaal mooie dingen om te horen, maar hoe proberen wij dat te garanderen? Welke concrete acties ondernemen wij bijvoorbeeld om te zien dat er geen sociale dumping wordt georganiseerd in onze richting? Vandaag weten we dat er heel veel productie van onze Vlaamse bedrijven in China zit. Geldt dat dan ook voor hen?

Voorzitter, ik heb met een aantal producenten gesproken die in China een productie-eenheid hebben. Ze zeggen dat het eigenlijk allemaal niet meer zo interessant is en ze plannen allemaal om terug naar Vlaanderen te komen omdat de productiviteit van de werknemers bij ons veel hoger is dan in China. Maar dit terzijde. Dat is extra werk voor FIT om onze eigen investeerders terug goed in Vlaanderen te laten werken. Maar ik wil weten hoe wij concreet met de mensenrechten, met de wederkerigheid vandaag omgaan.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ik zal de verwijzing naar de studie bezorgen. Het is een studie die in het verleden is uitgevoerd door het VIL. Ik heb ze niet bij.

Wat de productnormen betreft, kan ik zeggen dat wat betreft de bewaking van de sociale normen en dergelijke meer, Europa moet optreden. China heeft vier van de acht ILO-verplichtingen (International Labour Organization) ondertekend, dus niet alle acht. Het is een zaak van de Europese Commissie. U weet dat ik vorige donderdag bij Commissievoorzitter Juncker ben geweest en ik heb daar nog eens gepleit om erover te waken dat er geen sociale dumping gebeurt. Ik heb verwezen naar de problemen voor onze staalindustrie, waar we weggeconcentreerd worden door staal dat wordt gedumpt en wordt geproduceerd tegen voorwaarden die absoluut niet vergelijkbaar zijn met onze normen, noch sociaal noch inzake leefmilieu. Het is aan de Europese Unie, die bevoegd is voor handel, om daarop toe te kijken. Men doet daar ook inspanningen voor.

Zoals ik daarjuist heb gezegd, probeert China met elk land afzonderlijk invoerakkoorden over producten te sluiten. Het is niet voor het eerst dat we horen dat er bedrijven zijn die een beweging maken nog veel verder oostwaarts in Azië om nog goedkopere arbeidskrachten te vinden. Die beweging is al lang bezig omdat de lonen in China fors gestegen zijn.

Anderzijds zijn er inderdaad bedrijven die reshoren dankzij onze goede industriële politiek, onze industrie 4.0. Daarmee zijn wij in staat de concurrentie aan te gaan, ook met landen waar lagere loonstandaarden bestaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering (AAVR) – 2360 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Mijn vraag gaat over het netwerk van de Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering (AAVR's). Dat is een van de drie netwerken waarover Vlaanderen beschikt naast dat van Flanders Investment and Trade (FIT) en dat van Toerisme Vlaanderen. Het gaat over een netwerk van mensen die instaan voor de verdediging van onze algemeen politieke belangen. De meesten onder hen hebben een diplomatiek statuut, zeker de AAVR's.

De waardering voor die mensen is groot in deze commissie, we hebben die ook allemaal bezocht, vandaag nog de laatste, mevrouw Bynens. Ik ken haar persoonlijk al wat langer aangezien ik hier ook al wat langer in dit parlement vertoef. Ik heb nog de tijd van Jos Aelvoet in Parijs meegemaakt.

Nu we hen allemaal hebben bezocht en nu we in een periode zitten tussen twee rotaties door, vond ik dit een goed moment om vragen te stellen, niet zozeer over de opdracht van die mensen en wat zij voor ons kunnen betekenen, maar wel over het apparaat zelf en over de structuur. Het zijn zeer waardevolle mensen die we heel erg appreciëren, maar het is ook een klein korps. Een aantal vergelijkingen met de federale diplomatie of andere vormen van diplomatie gaan op maar een aantal andere niet, net omdat dat korps zo klein is. U zult me geloven als ik zeg dat dit niet is ingefluisterd door persoon A, B of C, die vragen zijn niet op maat gemaakt, dit is wat ik bijeen heb gesprokkeld de jongste vijf à tien jaar aan vragen die toch wel leven.

Minister-president, het principe van rotatie is een goed principe dat in ongeveer elk diplomatiek korps wordt gehanteerd, maar waar toch wel wat onduidelijkheid over bestaat. De rotatie gebeurt nu om de 6 jaar, de laatste keer was in 2014. Maar wie beslist er wie naar welke post gaat? Wat zijn de criteria die worden afgetoetst om persoon A naar post X te sturen en persoon B naar post Y? We zien daar een aantal bewegingen, bijvoorbeeld iemand die van X naar Y gaat en dan opnieuw naar X. Zijn dat vaste criteria die bij elk rotatie dezelfde zijn of wordt bij elke rotatiebeweging een nieuwe lijst van criteria opgesteld?

Ik ben heel tevreden met de nieuwe post in Rome die past binnen de context van de versterking van het Vlaams buitenlands beleid. Tegelijkertijd is ook de post in Genève permanent geworden, wat een stap vooruit is. Ik lees ook dat er naar aanleiding van de brexit mensen bijkomen. Dat zijn stappen vooruit in de versterking van dat netwerk. Over de AAVR's die we naar de vaste post in Rome sturen, heb ik al vragen gesteld in november 2016. We staan intussen een pak dicht bij de opening die voor 2019 gepland is. Hoe denkt u dat aan te pakken? Zult u speciaal voor Rome iemand rekruteren? Of wilt u daar een veteraan met veel jaren anciënniteit naartoe sturen? Hebt u daar al over nagedacht en wat zijn uw conclusies?

De post in Parijs heeft nu eigenlijk een dubbele opdracht: enerzijds bilateraal in Frankrijk en anderzijds in een aantal internationale organisaties zoals Unesco, OESO en de Raad van Europa. Ik heb ook zelf een mandaat in het Congres van de Raad van Europa en kom daar op die manier regelmatig mee in contact. Het zou goed zijn indien zou worden gekozen om die post te ontdebellen zodat je iemand hebt bilateraal in Parijs zoals dat ook in Den Haag en in Londen het geval is, en iemand die zich specifiek bezighoudt met de internationale organisaties waar Vlaanderen veel in investeert en die ook politiek belangrijk zijn.

Minister-president, ik kan u nu al zeggen dat het Congres van de Raad van Europa het rapport over de klachten van de heer Thiéry in Linkebeek heeft afgerond. Ik heb de draft intussen gelezen en zoals u wel kunt vermoeden, zit er toch wat verschil tussen wat je leest in dat rapport en de realiteit op het terrein. We zijn er eens te meer niet in geslaagd om dat Vlaams standpunt in het rapport te krijgen. Ik wijs niemand met de vinger, want ik zit daar nu zelf op de eerste lijn, maar hoewel het een bijna onmogelijke opdracht is, moeten we daar blijven investeren.

Het zou goed zijn indien we Frankrijk zouden kunnen ontdebellen.

Er zijn een aantal adjunct-AAVR's, drie of vier in het volledige korps. Wat is de positie van die mensen? In een normale structuur heeft men zicht op doorstroming naar hogere niveaus. Ik heb de indruk dat die mensen een beetje vastzitten op die post van adjunct en dat zij geen perspectief hebben om door te stromen. Is dat zo? Kan daar nog iets aan gedaan worden? Ongeacht de persoon zit daar immers wel een hoop talent. Als adjunct hebben zij jarenlang vaak heel wat expertise opgebouwd en het zou jammer zijn dat zij bij gebrek aan perspectief de dienst zouden verlaten.

Rotaties lopen volgens bepaald cycli, maar we zien dat intussen ook een aantal AAVR's richting pensioengerechtigde leeftijd gaan. Is daar rekening mee gehouden? Het bereiken van die pensioengerechtigde leeftijd valt natuurlijk niet netjes samen de rotatie. Op welke manier zal dat worden opgevangen?

Zal er bij de eerstvolgende rotatie, in 2020 dus, van die oefening gebruik worden gemaakt om niet alleen de AAVR's maar ook andere medewerkers van post te verplaatsen en een aantal posten te versterken en andere noodzakelijkerwijs af te bouwen als er onvoldoende middelen zijn?

Telkens wanneer we AAVR's ontmoeten, komt de benaming ter sprake. Als je een adjunct bent, is de afkorting A-AAVR. Dat bekt niet echt lekker. Kan het debat over die titulatuur nog eens worden aangesneden? Zijn er suggesties voor verbetering?

Intussen is Flanders Today, een project dat ik altijd heb gesteund, stopgezet. Ik begrijp echter dat alles op zijn efficiëntie moet blijven worden gemeten en dat de kosten moeten worden afgewogen tegen de baten. Daarbij zijn wat middelen vrijgekomen, 642.000 euro, heb ik laten berekenen. U hebt gezegd dat we die zullen gebruiken om het netwerken te versterken. Op welke manier zal dat gebeuren? Kunt u daar toelichting bij geven?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De eerstvolgende algemene rotatie van de Algemeen Afgevaardigden van de Vlaamse Regering is gepland in de zomer van 2019. In de loop van 2018 worden de Vlaamse diplomaten bevroegd over hun voorkeuren. De secretaris-generaal van het Departement Buitenlandse Zaken houdt maximaal rekening met de persoonlijke voorkeuren, maar het dienstbelang staat altijd voorop. Uiterlijk op 1 januari 2019 worden de nieuwe standplaatsen toegewezen door de secretaris-generaal, conform de bepalingen van het Vlaams Personeelsstatuut.

De opening van de post in Rome is gepland voor het voorjaar van 2019. Rekening houdend met de praktische voorbereiding zou het ideaal zijn om een diplomaat te kunnen toewijzen en uitsturen eind 2018, dus nog voor de algemene rotatie.

Op de vraag welke criteria daarbij zullen worden gehanteerd, kan ik nu niet ingaan, maar het zou wel goed zijn indien we dat voor de rotatie kunnen doen.

Uw vraag over de ontubbeling van de post in Frankrijk is een zinvolle vraag. Er is een Vlaams diplomaat voor bilaterale aangelegenheden en een adjunct voor multilaterale aangelegenheden zoals UNESCO, OESO en de Raad van Europa. We bekijken momenteel of we tot die ontubbeling kunnen overgaan. Een dergelijke operatie vereist echter ook de aanwerving van een beleidsmedewerker op A1-niveau die beide diplomaten inhoudelijk kan ondersteunen. Ik heb nu een algemene oefening gevraagd voor een versterking van het netwerk van onze afgevaardigden aan de secretaris-generaal. Ik heb daarvoor een personeelsplan gevraagd. Het departement is dat aan het voorbereiden. De vraag is of we binnen de bestaande bezuinigingsmaatregelen – een vermindering van het aantal koppen – kunnen overgaan tot bijkomende aanwervingen. We moeten zien of dat past binnen de begrotingsdoelstelling, de 'begrotingscontraintes' en de afbouw van het aantal koppen. Niettemin is dit een gewettigde vraag, die getuigt van een ambitie die ik ook deel, al zal dat voor het probleem van de faciliteitengemeenten bijvoorbeeld niet onmiddellijk voor een doorbraak zorgen. Maar het is belangrijk dat we bij al die multilaterale organisaties permanent actief kunnen zijn met een diplomaat.

De positie van de huidige adjuncten blijft ongewijzigd. Ook daar zal rekening mee worden gehouden in het voorstel dat ik zal krijgen in de loop van de komende

maanden en waarbij eventuele wijzigingen kunnen worden doorgevoerd op basis van wat er in het regeerakkoord staat over de uitbouw van een diplomatieke loopbaan. Ik heb gevraagd om binnen de contouren die ik heb geschetst, een omvattend voorstel te krijgen over de problemen die u aankaart.

In het geval van een tussentijdse vacature organiseert het Departement Buitenlandse Zaken een selectieproef. Op dit moment geldt de rotatie uitsluitend voor de Vlaamse diplomaten. Ook daar heb ik gevraagd aan het departement om in het kader van de uitbouw van de Vlaamse diplomatieke loopbaan te kijken of er een uitbreiding van de rotatie mogelijk is, ook voor andere mensen dan de vertegenwoordigers zelf.

AAVR en A-AAVR zijn benamingen die al lang bestaan. Ik vermoed dat voorgangers van mij geïnspireerd zijn door de 'délégué général', de algemeen vertegenwoordiger. Onze mensen zijn geen ambassadeurs, zij moeten een passende naam krijgen. Persoonlijk noem ik ze de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering maar we moeten natuurlijk een naam vinden die ook voldoende betekenis en duidelijkheid heeft. We kunnen ze geen ambassadeur noemen, maar ik ben het met u eens dat de naam, zeker in de afkorting, heel weinig zegt.

Wat Flanders Today betreft, komen er voor 2017 alleen vastleggingskredieten vrij. Dat betekent dat ze integraal naar Ontwikkelingssamenwerking zullen gaan. We zullen dat moeten opnemen in de begrotingsaanpassing. Voor de volgende jaren heb ik een voorstel gevraagd waarbij ook het probleem dat ons hier bezighoudt aan bod zal komen, namelijk: is er mogelijkheid om een personele versterking door te voeren in onze buitenlandposten? Momenteel is het departement een voorstel daarover aan het uitwerken.

Zeker in september zal ik over de totaliteit, zowel het budgettaire kader als het antwoord op de vragen die u hebt gesteld, een antwoord kunnen geven. Dat zal ook moeten: als we de begrotingsopmaak 2018 hebben, moeten we ons voorstel hebben. Met de fondsen die vrijkomen van Flanders Today, zou er eventueel een opportuniteit zijn om daar budgettaire middelen vrij te maken. Blijft natuurlijk het gegeven dat we het besparingsplan voor de koppen moeten kunnen behalen midden 2019, zoals afgesproken.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoorden en voor de duidelijkheid die u op veel punten hebt gebracht. Ik begrijp dat we vanaf september daarover verder van gedachten kunnen wisselen.

Mijn persoonlijke mening over Rome is dat je er best wel iemand heen stuurt die toch wat ervaring heeft. Als AAVR kom je toch vaak in een moeilijke situatie terecht. Je moet wel vertellen wat Vlaanderen precies is, je moet vertellen wat je mandaat is, wat de bevoegdheden van Vlaanderen zijn, wat de verhouding is tot de Belgische structuur. Het lijkt me aangewezen om naar een belangrijk land, waar we op politiek vlak vanaf nul beginnen, iemand te sturen die al een beetje het klappen van de zweep kent. Dat is een persoonlijke overtuiging, maar ik denk dat anderen die ook zullen delen.

De diplomatieke loopbaan vind ik belangrijk. Als je goede mensen in je korps hebt, is het belangrijk dat ze perspectief hebben en dat ze incentives hebben om te blijven. Anders gaan die ons korps natuurlijk verlaten, dat is des mensen, dat is normaal. Getalenteerde mensen die op een bepaald moment vinden dat ze vastzitten, gaan andere horizonten opzoeken. Het korps is niet zo groot dat je er eindeloos mensen uit kunt rekruteren. Als daar goede mensen zitten, dan moet je hen perspectief geven.

Ik blijf voorstander van de verdere versterking van heel het netwerk, met extra posten als dat kan. Soms moet je ook kijken naar de versterking van de bestaande posten, en dat er een zekere flexibiliteit moet zijn, afhankelijk van de politieke actualiteit en de problemen die zich voordoen. Die mensen verrichten heel goed werk. Je kunt wel discussiëren over wat de opdracht precies is, in welke mate dat politiek is, beleidsmatig en cultureel.

Iemand die even naar Londen kan bellen, of naar Madrid, of naar Warschau, om uit de eerste hand informatie te krijgen van iemand die eventueel ook suggesties kan doen om hier of daar te luisteren: ter ondersteuning van uw beleid is dat een absolute meerwaarde, maar dat kost geld. Maar het zijn middelen die goed besteed zijn.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Met deze commissie hebben we inderdaad een hele ronde afgelegd. Het was een goede keuze om als parlementsleden te gaan kijken hoe onze afvaardigingen in het buitenland georganiseerd zijn, welke taken ze precies hebben, hoe hun netwerken in die verschillende landen zijn ontwikkeld. Dat was een heel goede oefening. Daarbij is, naast tientallen andere onderwerpen, geregeld de werking van de hele structuur, de Vlaamse diplomatie ter sprake gekomen. Dat was een van de punten waar de commissie interesse voor had.

De naam blijft wel een raar beestje en ligt niet goed in de mond. Als daar beterschap in kan komen, is dat heel welkom.

In de post van Rome kijken we uit naar de nieuwe creatie, ook voor de internationale instellingen die daar zijn. Het wordt terecht onderstreept dat we daar misschien het best iemand met ervaring naartoe sturen. Je moet daar je weg maken, je moet vanaf nul beginnen. Ik begrijp de problematiek van Straatsburg en Parijs, zoals ons is duidelijk gemaakt, zowel bij ons bezoek aan Parijs, als daarna, toen we met het Bureau in Straatsburg waren. We werden gewezen op de moeilijkheid om dat allemaal vanuit Parijs te doen. Inhoudelijk valt er wel iets voor te zeggen. Veeleer dan nu de nadruk te leggen op nieuwe posten, is het misschien belangrijker om de bestaande posten verder te versterken.

Vele AAVR's moeten met een heel beperkte ondersteuning ontzettend veel werk doen. Hun actieterrein is zeer breed. Het kan gaan over milieu, onderwijs, cultuur, mensenrechten, toerisme. In elk land hebben ze wel een aantal specifieke taken. Een van de dingen die ik het best heb onthouden, is dat ze in elk land een eigen aanpak hebben ontwikkeld. Er zijn er die heel erg meegaan in de cultuur en de tradities van het land, en er zijn er andere die dat minder doen. Anderen leggen dan meer de nadruk op economische zaken of cultuur of mensenrechten. Dat hangt allemaal wat af van de context waarin ze moeten werken. Ze voelen goed aan wat Vlaanderen kan betekenen in het land. We moeten hun voldoende slagkracht geven om hun werk goed te doen.

Rik Daems (Open Vld): We moeten het debat vandaag niet helemaal voeren, maar op een bepaald moment moeten we het wel eens voeren, over wat Vlaanderen internationaal betekent en de middelen die daarop worden ingezet. Als je heel objectief het percentage van de uitgaven die we in het Vlaamse budget bepalen voor buitenlands beleid in proportie plaatst tot het rendement van die mensen, dan zijn we het er allemaal over eens dat dat eigenlijk bijzonder weinig is. Dat is geen kritiek op de regering of op de minister-president, dat is een objectieve vaststelling. Het is een evolutie waarbij Vlaanderen terecht meer internationale impact heeft, en dat doen we ook met deze commissie. Het gaat niet alleen over onze Vlaamse diplomaten.

We kunnen wel eens brainstormen over een nieuwe naam. Voor mij mag dat gerust een Vlaamse ambassadeur heten, hoewel ik weet dat dat een diplomatiek

probleem geeft, maar soms moet je een probleem creëren om het op te lossen. Als ik kijk naar FIT en het rendement dat die mensen hebben, met 84 procent van de export van België, en als je dan ziet dat het budget van Agence Wallonne à l'Exportation (AWEX) 30 procent hoger ligt dan dat van FIT, dan zal dat wellicht liggen aan het budget van AWEX, dat veel te omvangrijk is, toegegeven, maar omgekeerd valt er toch wat voor te zeggen om, binnen een zuinig kader, de algemeenheid van de middelen te herbekijken. Ik ben daar persoonlijk een groot pleitbezorger van. We kunnen dat vanuit het parlement niet zomaar doen. Dat moet echt wel in overleg met de minister-president gebeuren omdat het iets is dat ons allemaal aanbelangt. Dit is geen check and balance tussen regering en commissie, het is gewoon het algemeen belang, waar tussen collega's van diverse fracties niet eens een tegenstelling hoeft te zijn.

Een objectieve vaststelling die we allemaal hebben gemaakt, is dat we een enorm rendement maken met zeer bescheiden middelen. De conclusie die we daaruit moeten trekken, is dat een bijkomende investering, als die goed is gekaderd, meteen ook een veel groter rendement, zowel politiek als economisch, zou kunnen geven. Dit is te bediscussiëren, het is geen stellingname. Het is mijn initiële aanvoelen, dat ik hier toch even wil meegeven.

Het buitenlands beleid zit in handen van de minister-president en dat zou een voordeel kunnen bieden om aan de bezorgdheid die iedereen hier heeft, misschien invulling te kunnen geven. We begrijpen en beseffen allemaal dat de beperkte budgettaire middelen van de regering niet kunnen gaan naar datgene wat niet direct zichtbaar is en geen onmiddellijke impact heeft rond de kerktoeren, om het simpel uit te drukken. Van hieruit is het wel onze opdracht om de omslag proberen te maken, om het huis hier wat meer te internationaliseren.

Het rendement van de mensen in het buitenland is bijzonder groot. Als je een beperkt korps hebt, dan krijg je natuurlijk een rondreizend fenomeen waarbij toekomstperspectief of zelfs rendement van de mensen bepaalde beperkingen beginnen te krijgen. Voor dat fenomeen moeten we oppassen. We hebben ze allemaal ontmoet, en de meesten hebben rondreizend circus gespeeld om gewoon op een andere post te zitten, en dat is wat beperkt.

Dit wil ik gewoon even meegeven, het behoeft geen antwoord vandaag. In deze commissie is er meer dan bereidheid om meer in te zetten op het internationale, ook met budgettaire gevolgen. Naar mijn aanvoelen bestaat daarover over de partijgrenzen heen geen enkel probleem. Binnenkort gaan we het finaal rapport indienen van alle afvaardigingen. Mevrouw Beyens was de laatste in de rij. Waarschijnlijk zullen we in september een aantal conclusies indienen om daar dan in de komende twee jaar ook iets mee te doen, natuurlijk. Dit element kunnen we daar misschien ook in meenemen.

Ik wil dit meegeven in persoonlijke naam en ook voor een deel als voorzitter van deze commissie voor de komende weken en maanden, omdat ik denk dat er nog een bijzonder grote rendementsverhoging mogelijk is, mits het inzetten van een aantal budgettaire en andere middelen, indien dat zou kunnen worden overwogen. Ziedaar een bemerking die geen antwoord behoeft.

Minister-president Geert Bourgeois: Zonder een antwoord te geven: ik apprecieer uw betoog, voorzitter, en ook dat van de collega's Kennes en Van Overmeire, want het is goed om vast te stellen dat de ambitie en de noodzaak van een stevig buitenlands beleid breed worden gedragen. Ik ben blij dat we dat met z'n allen onderschrijven. Ik hoop dat uw voorstellen in september kunnen sporen met het plan van aanpak dat ik heb. We zitten nu eenmaal met zeer zware budgettaire 'contraintes', maar ik wil er toch op wijzen dat ik bijkomend en recurrent 1 miljoen euro heb vrijgemaakt voor Flanders Investment & Trade.

Daarmee openen we bijkomende posten in sub-Sahara Afrika, Peru, Silicon Valley en nog een post in Azië, waarvan de vestigingsplaats mij nu ontsnapt. Ik heb het hier meegedeeld.

Ik heb ook zeer recentelijk beslist om drie bijkomende mensen aan te werven voor brexit, omdat dat een levensbelangrijk dossier is voor ons allen. Ik schets u het kader waarbinnen ik zal proberen invulling te geven, weze het met beperkte middelen en mogelijkheden, maar dat maakt de oefening interessant om in de situatie waarin we leven toch te proberen het maximum eruit te halen.

FIT werkt met veel minder middelen, maar dan mogen we des te trotser zijn. We hebben allemaal het interview met mevrouw Tillekaerts in de weekendkrant gelezen. We mogen allemaal best trots zijn op het feit dat we er dan toch in slagen om een zeer goede verhouding tussen input en output te halen. Als we nog meer middelen hadden, zouden we nog meer kunnen presteren, dat ben ik met u eens. Ik hoop dat er betere budgettaire tijden aantreden want we hebben nog veel budgettaire wensen, iedereen denk ik hier in deze zaal. Ik hoop dat er in de toekomst een volgende regering is die niet door zulk zwaar weer moet gaan en dat de economische goede tijden een tijd duren, zodat er betere mogelijkheden ontstaan. Binnen het kader dat nu kan, doe ik alles wat kan om uitvoering te geven aan onze gedeelde wensen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de werking van Herita – 2363 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Herita – 2391 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, we hebben hier een hoorzitting gehad na een rapport over Herita en na een aantal discussiepunten. Herita heeft toen beloofd om een verbetertraject te doen. Ondertussen zijn we een eind in de tijd opgeschoven en zijn er nog een aantal nieuwe problemen opgedoken die niet te maken hebben met de initiële fase, maar ondertussen wel een sluiting van het kasteel van Horst door een aantal veiligheidsproblemen hebben veroorzaakt. Er waren ook een aantal problemen met het Koninklijk Paleis op de Meir, waardoor de inboedel en de meubels al dan niet op zolder terecht komen of weer worden gebruikt.

Ik heb een vraag naar de stand van zaken van het dossier Herita. Ik ben wellicht niet de enige in dit forum die in opdracht van Herita door Berenschot is onder-vraagd voor een onderzoek.

Minister-president, hoever staat het met het onderzoek van Berenschot naar Herita? Heeft dit al iets opgeleverd? Hoe evalueert u zelf de ontwikkelingen bij Herita tijdens het voorbije werkjaar? Ziet u een kentering in de neerwaartse spiraal die we toen zagen? Werden er al concrete plannen gemaakt om het achterstallig onderhoud van de eigen sites aan te pakken? Hoe kan er worden vermeden dat nog meer vrijwilligerswerkzaamheden moeten worden bevroren? Ik duid vooral op die van Horst. Hoe zal integendeel het vuur meer worden aangezwengeld, figuurlijk dan?

Klopt het dat er nog steeds een groot personeelsverloop is binnen de organisatie? Gaat het om ontslagen of om mensen die zelf de organisatie verlaten? Om welk soort functies gaat het? Wat zijn de redenen of oorzaken? Hoe wordt er gewerkt aan een stabilisering binnen de ploeg? Staat de inboedel van het Koninklijk Paleis daadwerkelijk nog steeds op zolder onder al dan niet gecontroleerde omstandigheden? Werden er al initiatieven genomen om meer eigen sites open te stellen voor het grote publiek, zoals bijvoorbeeld het paleis op de Meir?

– *Güler Turan treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Het is altijd prettig om te zien dat er collega's begaan zijn met en een hart hebben voor dezelfde dossiers. Collega Caron, ik dank u om het dossier Herita opnieuw op de agenda te plaatsen. Ik merk dat uw toon ook enigszins anders is dan de vorige keer.

We hadden het al eerder over de werkzaamheden van de vzw Herita en meer bepaald over de problemen die in het najaar van 2016 via de media aan het licht kwamen. De interpellatie resulteerde in een aantal interessante ideeën, en in een kamerbrede motie waarin we vroegen om de problemen bij Herita grondig te onderzoeken en daar de gepaste beleidsconclusies uit te trekken, erop toe te zien dat Herita inzet op een krachtig beleid inzake sitebeheer, toe te zien op de zorgplicht die Herita heeft ten aanzien van de sites in eigendom en beheer en vooral om een doorstart te maken en in overleg met het middenveld een nieuwe missie, visie en rol voor Herita 2.0 uit te werken.

In december hebben we een heel interessante hoorzitting gehad met mooie voorbeelden uit Nederland en de Kempen over wat een gedragen erfgoedwerking kan verwezenlijken. Herita heeft inderdaad het Nederlandse bureau Berenschot onder de arm genomen om een doorlichting te doen van de organisatie. Ik hoop dat Berenschot ook het sitebeheer onder de loep heeft genomen, want qua beheer en ontsluiting van de sites heeft Herita toch een voorbeeldfunctie te vervullen. Dat is heel duidelijk gesteld in de motie.

Het is goed om vast te stellen dat het kasteel van Beauvoorde een nieuwe verantwoordelijke heeft. Er staat ook meer informatie over onze Vlaamse monumenten op de website en op de Facebookpagina van Herita. Dat is zeker goed maar het schoentje blijft toch nog altijd wringen bij het beheer van de eigen sites. Ik heb inderdaad een vraag gesteld over het kasteel van Horst, dat om veiligheidsredenen is gesloten voor het publiek. Ik krijg ook signalen dat de meubels in het paleis op de Meir weer elders zijn opgeslagen. Net als collega Caron hoop ik dat dat in goede omstandigheden is, gezien de hitte van deze dagen. Het was uiteraard niet de bedoeling dat de meubels terug naar de zolder zouden verhuizen. Ook andere sites blijven problematisch en Herita heeft zelf ook aangegeven dat het in het huidige financieringsmodel niet aan het verwachte sitebeheer kan voldoen.

Minister-president, welke stappen hebt u ondertussen gezet om de problemen bij Herita te onderzoeken? Wie werd hierbij betrokken? Bij de besprekingen in oktober 2016 hebt u gezegd dat uw administratie de samenwerkingsovereenkomst zou evalueren, indien nodig zou bijsturen en verstrengen. In hoeverre is dat gebeurd en wat zijn hiervan de resultaten?

In verband met de problemen op de diverse sites vraag ik me af hoe de administratie die problemen zal opvolgen of oplossingen zal aanreiken. We keken allemaal uit naar een doorstart van Herita onder een nieuw management, een Herita 2.0. Wat is het resultaat van de externe studie die Herita liet uitvoeren op het vlak van missie, visie en rol? Op welke manier is het middenveld hierbij betrokken?

De voorzitter: Minister president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, het extern onderzoek van Berenschot startte in februari 2017 en is nog niet opgeleverd. De opdracht is opgedeeld in vier deelopdrachten. Deelopdracht 1 bevat een grondige analyse van de bestaande situatie aan de hand van een interne audit en een uitgebreide omgevingsanalyse. In deelopdracht 2 werden missie, visie en positionering van Herita herijkt. De eerste twee deelopdrachten zijn gerealiseerd. Deelopdracht 3 reikt alles aan om de strategie te operationaliseren via onder meer een implementatieplan, een businessplan en -structuur en verandermanagement. Deelopdracht 4 bevat de uitwerking van een sluitend goed bestuur.

Externe stakeholders van Herita werden bij de omgevingsanalyse betrokken door een uitgebreide bevraging en door individuele en groeps gesprekken met strategisch gekozen verenigingen, lokale en provinciale besturen en intergemeentelijke structuren.

Daarnaast voerde Herita samen met Universiteit Gent een onderzoek naar de perceptie en behoeften ten aanzien van Herita in de erfgoedsector, door middel van een uitgebreide enquête met honderden respondenten en via diverse focusgesprekken. De resultaten werden samengevoegd met de bevindingen uit het onderzoek van Berenschot om te komen tot een hernieuwde missie, visie en positionering. Die missie, visie en positionering moeten betrekking hebben op drie belangrijke onderdelen. Het eerste heeft betrekking op het creëren van een draagvlak, en het versterken van dat draagvlak voor onroerend erfgoed. Twee is het ondersteunen van het middenveld en er ook mee samenwerken. Drie betreft het ontwikkelen en goed beheren van de sites. Dat zijn drie kernopdrachten waarop we een antwoord verwachten in de nieuwe aanpak.

Het agentschap Onroerend Erfgoed en mijn kabinet zijn betrokken bij het strategisch traject en ontvangen terugkoppeling daarvan. De oplevering van het rapport van Berenschot is gepland vóór het komende reces, misschien nog eind juni. We zullen zien wanneer precies, maar het is voor heel binnenkort.

U weet dat ik aan het agentschap, aansluitend op de evaluatie die het agentschap maakte over Herita, heb gevraagd om naast het jaarlijks toezicht op de resultaatsverbintenis, in het bijzonder het toezicht op het sitebeheer te intensifiëren. Dat gebeurt ook. Zo is het overleg tussen Herita en het agentschap geïntensifieerd. Jaarlijks zijn er nu meermaals overlegmomenten tussen de administrateur-generaal enerzijds en de algemeen directeur van Herita anderzijds, en zijn er ook concrete overlegmomenten tussen de betrokken erfgoedconsulenten en Herita over het sitebeheer.

Deze maand bezorgde het agentschap mij een nota met de jaarevaluatie in het licht van de uitbetaling van het saldo 2016 met hierin opvolging van de resultaatsverbintenis en vaststelling of Herita in de rapportage rekening houdt met de aangehaalde knelpunten. Uiteraard kunnen we de resultaten van remediëringsacties redelijkerwijze pas vanaf 2017 verwachten.

De conclusies van de nota die mij is bezorgd, zijn dat voor 2016 de doelstellingen zoals afgesproken in het actieplan zijn gehaald. Een aantal zaken zoals het personeelsverloop, het sitebeheer, de concrete invulling van de te behalen streefcijfers – voornamelijk leden en werving en de daaraan gekoppelde operationele doelstellingen – bleven aandachtspunten in 2016. Herita is zich bewust van de knelpunten en aandachtspunten die in het verleden zijn geformuleerd. We merken een grote bereidheid om die knelpunten aan te pakken.

De vzw heeft al een duidelijke aanzet tot remediëring gegeven, bijvoorbeeld een welzijnsplan voor de medewerkers, meer middelen voor een proactiever

sitebeheer. Ik wil Herita de kans geven om het strategisch traject verder af te werken en zal uiteraard de operationalisering ervan in de komende periode op de voet blijven opvolgen.

Aansluitend bekijken we of de samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering en het daaruit voortvloeiende actieplan voor dit jaar en de komende jaren op basis van de nieuwe strategie moeten worden bijgesteld. Zowel mijn kabinet als de administratie wordt bij het strategisch project betrokken, krijgt rapportering en volgt dit ook nauwgezet op.

In afwachting hiervan blijft het agentschap het toezicht uitoefenen zoals bepaald in artikel 5 van de samenwerkingsovereenkomst met Herita van 3 april 2015.

En dan nu het sitebeheer. Herita heeft met Monumentenwacht een overeenkomst gesloten om alle sites die de laatste twee jaar niet meer werden geïnspecteerd, te inspecteren. De inspectieverslagen en meerjarenonderhoudsplannen worden gebruikt voor de omvattende planning van onderhoud voor de komende jaren. De voorbije maanden zijn vele kleine onderhoudswerken uitgevoerd op diverse sites, zoals schilderwerken op het kasteeldomein Beauvoorde, onderhoud van de technische installaties in het paleis, bliksembeveiliging en oliën van vloeren in de abdij-site van Herkenrode en vernieuwing van het dakterras van Fort Napoleon.

Voor alle duidelijkheid: de vrijwilligerswerking op het kasteel van Horst is niet bevroren, maar tijdelijk geheroriënteerd. Herita bundelt op dit moment de krachten met de gemeente Holsbeek en de provincie Vlaams-Brabant om het bezoekerscentrum bij het kasteel in de zomermaanden open te houden.

De drie partijen voorzien elk in een cofinanciering, waardoor ook de vrijwilligers en gidsen er kunnen worden ingezet. Daarnaast onderzoekt Herita hoe vrijwilligers de gidsbeurten op het kasteeldomein beter kunnen ondersteunen. Op de Tramsite Schepdaal wordt de vrijwilligerswerking net versterkt door een overkoepelend kader te creëren voor de vrijwilligers van Herita en de lokale vrijwilligersvereniging Buurtspoorwegmuseum vzw. In Kasteel Beauvoorde is een siteontwikkelaar gestart die onder meer als taak heeft de samenwerking met vrijwilligers lokaal te verankeren. Voor Fort Napoleon zoekt Herita naar een uitbreiding van het vrijwilligersbestand wegens het toenemend aantal succesvolle evenementen.

Dat er nog steeds een groot personeelsverloop zou zijn, klopt niet. Sinds het vertrek van de vorige algemeen directeur in september 2016 hebben twee medewerkers op eigen initiatief Herita verlaten. Die mensen hadden een aanbieding voor een nieuwe job. Ik zal niet in detail treden, maar we weten waar die mensen naartoe zijn gegaan. Ze hadden een nieuwe uitdaging gevonden in een ander veld. Herita lanceerde enkele vacatures voor de weliswaar tijdelijke vervanging van drie collega's wegens zwangerschapsrust en moederschapsverlof. Daarnaast waren er aanwervingen van een siteontwikkelaar in het Kasteel Beauvoorde en voor een onthaalmedewerker in Fort Napoleon.

Herita informeert zijn medewerkers tijdens personeelsvergaderingen over het strategisch traject. Enkele individuele medewerkers uit het middenmanagement krijgen een persoonlijk begeleidingstraject door een externe coach die al langere tijd aan de interne cohesie werkt.

De inboedel van het paleis op de Meir wordt integraal in situ bewaard, conform de overeenkomst uit 2008 met de staat als eigenaar. Volgens die overeenkomst kunnen kunstobjecten in de publieke en commerciële ruimtes worden gebruikt. Op 12 oktober 2016 voerde de Administratie Patrimoniumdiensten van de Federale Overheidsdienst Financiën een inspectiebezoek uit in functie van de naleving van de overeenkomst. Het verslag van het inspectiebezoek is eenduidig positief.

Herita maakte bovendien afspraken met de Administratie Patrimoniumdiensten over een jaarlijkse opvolging en controle op naleving van de overeenkomst.

Elke site is op een eigen specifieke manier opengesteld voor het grote publiek. De initiatieven om meer publiek aan te trekken worden uiteraard ook sitegewijs uitgewerkt. Ik geef als voorbeeld het paleis op de Meir. Met de exploitant op de eerste verdieping van het paleis zijn afspraken gemaakt over het afwisselend tentoonstellen van kunstvoorwerpen. Er zijn afspraken om deel te nemen aan Open Monumentendag en om dertig geleide bezoeken te organiseren. Voor de rondleidingen met gidsbeurten zal het grootste deel kunnen worden geboekt via Visit Antwerp, de toeristische dienst van de stad Antwerpen. Zo zijn er acties voor de publiekswerking voor tal van sites. Ik zal er nu niet in detail op ingaan, dat zou een te gedetailleerd antwoord vergen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Ik wil met alle voorbehoud nog even reageren – voorbehoud omdat we nog in de transitiefase zijn. De nota-Berenschot is er nog niet. Ik kijk daar overigens met belangstelling en positieve nieuwsgierigheid naar uit. Het is een heel belangrijk document om de nieuwe strategie van Herita te bepalen.

– Rik Daems treedt als voorzitter op.

Minister-president, bent u bereid of overweegt u om, nadat het rapport is opgeleverd, de samenwerkingsovereenkomst te herbekijken? De kernopdrachten waar u naar verwijst, met name het draagvlak creëren, samenwerken met het middenveld en het goed beheer van de sites, zijn natuurlijk wel aspecten die in de huidige samenwerkingsovereenkomst zijn vernoemd, maar niet op die manier geaccentueerd.

Ik ben bijvoorbeeld nieuwsgierig of het werven van leden een centrale opdracht zal blijven in het kader van dat draagvlak, of niet. Dat weten we niet. We kennen het advies van Berenschot ter zake niet. Het kan dus effecten hebben op de samenwerkingsovereenkomst. Minister-president, ik pleit er eigenlijk voor om dit in alle rust aan te passen, zodanig dat Herita de nieuwe wind die u in de samenwerkingsovereenkomst wilt laten waaien, ook ondersteunt.

Ik ben blij te horen dat de vrijwilligerswerking in het kasteel van Horst niet wordt afgeblazen, maar geheroriënteerd. Maar ik merk toch in de meerderheid van de gemeente aldaar heel veel bekommernis. Zij zetten zelf heel veel vrijwilligers in. Omdat het voor dat gemeentebestuur een buitengewoon belangrijke site is, bepleiten zij toch om dat bezoekerscentrum zeker te blijven bemannen. Er zijn veel losse bezoekers. Al kun je in de meeste zalen van het kasteel niet binnen, het blijft een aantrekkingspool voor veel mensen. We moeten aandachtig zijn. U weet zo goed als ik dat als je een bezoek aan een publieke site met een zekere tijd afsluit, je een immense kloof creëert om opnieuw dat bezoek aan te zwen- gelen. Je verliest mensen die verwachtten dat het open was, terwijl het dicht is. Het duurt vaak een hele tijd om die mensen terug te winnen.

Als het zo is met het paleis op de Meir, ben ik heel tevreden.

Ook de zorg op Open Monumentendag maakt natuurlijk deel uit van de bevraging en de strategie van Herita. De tijd gaat voorbij. We zijn juni. We zijn bij wijze van spreken al aan de vooravond van de voorbereiding van een nieuwe Open Monumentendag. Ik neem aan dat Berenschot daarover ook een advies heeft. Minister-president, welke strategie of welke manier van werken zal Herita dit jaar toepassen bij de voorbereiding van Open Monumentendag?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, ik ben blij dat u op een aantal punten hoopvol bent, maar ik merk dat u zich ook bewust bent van het feit dat er nog veel pijnpunten zijn. Ik ben heel blij dat u het opvolgt. Bijvoorbeeld op het gebied van de sites vind ik het heel positief dat er nu een inspectie komt door Monumentenwacht. Ik had dezelfde vraag als de heer Caron: wat kunnen wij verwachten van de komende Open Monumentendag? Is er een samenwerking tussen erfgoedverenigingen en lokale besturen enerzijds en Herita anderzijds? Als dat rapport van Berenschot gefinaliseerd is, kunnen we dat dan hier in de commissie bespreken?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Ik dank mijn collega's voor de vraag. Voorzitter, kunnen wij in deze commissie na de oplevering van het onderzoek een hoorzitting met Herita en eventueel een gedachtewisseling hierover met de minister-president organiseren?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het is natuurlijk het parlement dat beslist of er al dan niet een hoorzitting komt. Dat kan misschien het best op het moment dat wij keuzes hebben gemaakt aan de hand van dat rapport, zodat er een zinvolle discussie kan worden gevoerd. We gaan dat natuurlijk niet laten liggen, want dat is een heel belangrijke zaak. Het is uiteraard de bedoeling om met dat rapport aan de slag te gaan. Herita weet heel goed dat aan de hand daarvan een nieuwe strategie vorm moet krijgen. Ik heb de drie hoofdlijnen geschetst. Ik denk dat ze breed worden gedeeld en dat het daarop aankomt: het draagvlak, het middenveld en het sitebeheer.

Mijnheer Caron, het is uiteraard de bedoeling om de samenwerkingsovereenkomst aan te passen aan de hand daarvan. Ik heb u gezegd dat het mij compleet verraste dat een erfgoedvereniging als Herita steken liet vallen als het op sitebeheer aankwam. We gaan nu waarschijnlijk een samenwerkingsovereenkomst maken waarin we dat soort dingen uitdrukkelijk opnemen, maar eigenlijk mag je ervan uitgaan – noblesse oblige – dat uitgerekend een erfgoedvereniging die sites in beheer krijgt en die daarover een samenwerkingsovereenkomst afsluit, die sites beheert als een goede huismoeder of huisvader. Dat is echter niet het geval geweest.

Ik heb ook begrepen dat Herita bezig is met het herbekijken van de aan Open Monumentendag gekoppelde ledenactiviteiten en ledenwerving. Voor deze Open Monumentendag zal het misschien nog wat vroeg zijn. U weet dat ze zijn overgeschakeld naar een gratis lidmaatschap. Persoonlijk heb ik daar vragen bij. Ik heb liever mensen die zich echt engageren, zoals dat gebeurt bij Natuurpunt. Maar natuurlijk, Herita is een vereniging die wij op dat vlak niet bij de hand nemen. Maar ook daaruit zullen conclusies moeten worden getrokken. Ik vind die Open Monumentendag van onschatbare waarde om mensen aan te trekken. Ik zeg dat nu al jaren. Dat is een opportuniteit. Als ik in de zomer ga wandelen in natuurgebieden, kom ik altijd iemand van Natuurpunt tegen die mij voor de zoveelste keer vraagt om lid te worden – ik ben al dertig jaar lid. Maar los daarvan, die mensen zijn actief bezig op de plaatsen waar het hoort met het werven van leden. Zij doen dat ook met succes. Als je op een Open Monumentendag 400.000 mensen kunt mobiliseren die naar erfgoed komen kijken, moet je op termijn toch 10 procent van die mensen kunnen motiveren om lid te worden van een erfgoedvereniging. Dat lijkt mij de evidentie zelf. Ik kan het natuurlijk niet doen in de plaats van die mensen, maar ik hoop dat de boodschap begrepen is.

Ik zal aan de administrateur-generaal vragen om nog eens contact op te nemen voor Horst. Ik denk dat daar alles naar behoren verloopt. We zullen daar nog eens de voelhorens opsteken. De veiligheid primeert daar natuurlijk. Ik heb u gezegd wat de regeling is. Ik ga er ook van uit dat dat behoorlijk wordt nageleefd omdat er een samenwerkingsovereenkomst is met de gemeente Holsbeek. Als men mij dat zegt, neem ik aan dat dat correct verloopt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister-president, ik ben het met u eens. Zodra het rapport is opgeleverd, willen we het graag krijgen. Maar ik denk dat een bespreking in deze commissie beter gebeurt nadat u, samen met Herita, de strategische doelen en het kader daarvan hebt uitgetekend en de nieuwe lijnen hebt uitgezet, en wanneer de raad van bestuur het daar ook mee eens is. Dan kunnen we met dat traject kennismaken en aan de directie vragen hoe zij dat zal concretiseren. We kunnen dat bijvoorbeeld in oktober doen, afhankelijk van de timing. Nu kunnen we alleen bij het rapport stilstaan. We kunnen het lezen. De meerwaarde is niet het rapport als such maar de vertaling van het rapport. Ik sluit mij aan bij mijn collega's en stel voor om het zeker later in het jaar te doen.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik heb een misschien vrij naïeve opmerking. Het valt mij altijd op dat de zorg voor het onroerend erfgoed blijkbaar iets is wat de partijpolitiek overstijgt. Dat doet mij zeer veel plezier. We hebben allemaal dezelfde bekommernis: het patrimonium goed beheren en doorgeven aan onze kinderen. Dat is heel belangrijk.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de beslissing van de Vlaamse Regering van 2 juni 2017 in verband met het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) – 2400 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de goedkeuring van het CETA-akkoord (Comprehensive Economic and Trade Agreement) – 2429 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Net zoals mevrouw Van Werde net zei over een ander dossier, ben ik er ook hier van overtuigd dat het voorliggende dossier niet politiek geladen is en dat ook niet moet zijn. Het gaat over mens en milieu en daarover moeten we eigenlijk allemaal, over de partijgrenzen heen, een standpunt kunnen indienen.

Ik heb mijn vraag over het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) onmiddellijk op 2 juni 2017 ingediend, nadat ik heb vastgesteld de Vlaamse Regering die vrijdagmiddag haar goedkeuring had gegeven over een voorontwerp tot ratificatie van het vrijhandelsakkoord CETA, afgesloten tussen Europa en Canada en na veel vijven en zessen ondertekend te Brussel op 30 oktober 2016. We weten al langer dan vandaag dat over dit dossier veel discussie

werd gevoerd. En dat de ondertekening door België niet evident was, weet u ook, minister-president. Er waren verschillende bezwaren. Uiteindelijk is er een intra-Belgisch akkoord gekomen op initiatief van uw Waalse collega. Daarbij werd beslist, voorafgaand aan de ondertekening en absoluut voorafgaand aan de ratificatie van dat akkoord, dat België het Europees Hof van Justitie advies ging vragen over de verenigbaarheid van het zeer bediscussieerde Investment Court System (ICS) met de Europese verdragen. ICS is een aanpassing van het oorspronkelijke Investor-State Dispute Settlement (ISDS). Wij weten allemaal wat dat wil zeggen: een apart juridisch circuit creëren voor de beslechting van geschillen tussen multinationals en overheden. Zeker als het gaat over belastinggeld van de mensen, moeten we daar zeer voorzichtig mee zijn.

Het verzoek tot het indienen van een preadvies, een prejudiciële vraag aan het Europees Hof van Justitie, is blijkbaar nog steeds niet afgerond. Ik krijg signalen dat het voor de komende weken en dagen zou zijn. Ik heb er tot op vandaag geen zicht op. Minister-president, uw regering had grote haast om een beslissing tot voorontwerp goed te keuren. Ik had uiteraard evenveel haast om de vraag te stellen die hier vandaag op de agenda staat.

Minister-president, erkent u dat er in het intra-Belgisch akkoord staat dat de Federale Regering een juridisch advies zou vragen omtrent het ICS? Weet u of dit advies intussen werd aangevraagd? Zo neen, waarom niet? Wat is de timing hiervan? Welke input hebt u vanuit Vlaanderen gegeven in verband met die prejudiciële vraag aan het Europees Hof?

Vlaanderen is geen eiland en bestaat niet op zich alleen. Er moet een Belgisch akkoord worden gegeven. Hebt u, voorafgaand aan het voorontwerp dat u op 2 juni 2017 hebt goedgekeurd, overleg gehad met de federale collega's en de collega's van andere deelstaten die mee die ratificatie moeten inzetten? Hoe ziet u de procedure vanaf vandaag verder evolueren? Hebt u zicht op de timing van de ratificatie die de andere deelstaten en de federale overheid hebben vooropgesteld? U weet ook dat zolang België niet heeft geratificeerd, er geen sprake kan zijn van ratificatie.

Aangezien de Belgische ratificatie ook afhankelijk is van een goedkeuring door de federale overheid zelf en de andere deelstaten, waarom is de Vlaamse Regering zo gehaast om dit zo snel-snel te doen? Onder welke druk of onder welke invloed staat de Vlaamse Regering? Of beter geformuleerd: zorgen bepaalde lobbyisten ervoor dat Vlaanderen zo voortvarend te werk gaat?

Toen ik mijn vraag indiende, was er veel te doen om het klimaatakkoord dat door president Trump werd opgezegd. U gaat nu vragen wat dat nu met het CETA te maken heeft. Ik geef u een heel logische link. Veel Amerikaanse bedrijven hebben een dochterbedrijf in Canada. Door het CETA goed te keuren, zetten we eigenlijk de Europese markt open, ook voor de Amerikaanse bedrijven. Vandaag weten we wat we tot voor enkele weken niet wisten: Amerika zal het klimaatakkoord niet meer naleven. Zal dit geen oneerlijke concurrentie betekenen voor onze Vlaamse en Europese kmo's? Zij moeten wel aan strenge milieuvoorschriften voldoen terwijl de Amerikaanse bedrijven, voor wie door het CETA de deur naar de Europese afzetmarkt wordt opengezet, daar niet aan zullen moeten voldoen?

Minister-president, mijn laatste vraag staat niet op mijn lijst. Als u die niet kunt beantwoorden, begrijp ik dat wel, maar ik denk dat het wel zal lukken. Ik dacht dat de voorlopige inwerkingtreding van het akkoord na de goedkeuring door het Europees Parlement zou gebeuren. Als ik het goed voorheb, is dat nu nog altijd niet zo. Hoe komt dat? Hoe verwacht u dat dat nog zal verlopen? Moeten er nog bepaalde stappen worden ondernomen door Europa, door bepaalde lidstaten of door Canada zelf?

Mijn vragen zijn duidelijk, ik hoop dat uw antwoorden even duidelijk zullen zijn.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): We hebben in de commissie en in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement al bijzonder veel gedebatteerd over het CETA-akkoord. Ik denk dat dat een goede zaak is. Ik ben dan ook bijzonder tevreden dat Vlaanderen vooruitgaat en al op 2 juni 2017 op de ministerraad een ontwerpdecreet betreffende het CETA-akkoord heeft goedgekeurd.

Het belang van deze handels- en investeringsovereenkomst kan niet onderschat worden. Het akkoord zorgt onder meer voor een drastische afbouw van handeltarieven en handelsbelemmeringen, en stelt ook overheidsopdrachten vanuit Canada open voor Europese ondernemingen en uiteraard ook voor ondernemingen uit Vlaanderen. Het zorgt voor wederzijdse erkenning en certificatie van diverse producten. Er is ook een belangrijk hoofdstuk duurzame ontwikkeling waardoor milieu en sociale standaarden worden beschermd, en het garandeert een interpretatieve verklaring van de reguleringsvrijheid van overheden. Vernieuwend – en we hebben er bijzonder veel over gediscussieerd – is het ICS, dat het bestaande ISDS vervangt als systeem van geschillenbeslechting tussen buitenlandse investeerders en de diverse overheden.

Het akkoord met Canada dateert van oktober 2016 en kent een bewogen aanloop. Na jarenlang onderhandelen ging de Waalse Regering plots hard op de rem staan en dreigde de ondertekening in extremis nog te blokkeren. Uiteindelijk werd toch een akkoord bereikt waarbij een interpretatieve verklaring aan het akkoord werd toegevoegd. Op vraag van het Waalse Gewest zou België ook nog advies vragen bij het Europees Hof van Justitie over de verenigbaarheid van het CETA-akkoord met de EU-wetgeving. Het antwoord op die adviesvraag wordt eerstdaags verwacht.

De Vlaamse Regering geeft met de start van het ratificatieproces een duidelijk en positief signaal dat Vlaanderen onverkort achter het CETA-akkoord staat, net zoals andere EU-landen en Canada zelf. In een eerste toelichting stelde de minister-president dat dit handels- en investeringsakkoord voor Vlaanderen zeer belangrijk is: "Vlaanderen voerde in 2015 voor 1,8 miljard aan goederen uit naar Canada. Een snelle ratificatie is het beste signaal aan al onze investeerders, en Canada in het bijzonder, dat Vlaanderen een open economie is die geen muren optrekt, maar met vertrouwen aan vrije en eerlijke handel doet op basis van degelijke en moderne handelsregels." Ook de Federale Regering keurde ondertussen een wetsontwerp voor ratificatie goed.

België kan het verdrag weliswaar enkel ratificeren als alle parlementen dit goedkeuren, maar Vlaanderen en de Federale Regering geven met hun beslissing alvast een zeer belangrijk signaal. De minister-president wees op de intra-Belgische verklaring waarin de Vlaamse Regering expliciet haar vertrouwen uit in het verbeterde ICS voor geschillenbeslechting. Bovendien vergt het advies van het Europees Hof ook de nodige tijd en staat niets in de weg om het legistiek goedkeuringsproces op te starten.

Minister-president, wat zijn de verdere stappen in het ratificatieproces? Wat is de verdere evolutie, onder andere in verband met de volledige of gedeeltelijke inwerkingtreding van bepaalde hoofdstukken?

Hebt u zicht op de stand van zaken van het ratificatieproces in andere lidstaten en ook in Canada?

Zult u stappen ondernemen richting andere overheden in dit federale land om de ratificatie snel en vlot te laten verlopen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, in tegenstelling tot wat mevrouw Turan zei in haar inleiding, denk ik wel dat dit een politiek geladen vraag is, verschillend met de vraag over onroerend erfgoed. We hebben hierover, zoals de heer Vanlouwe zegt, al herhaaldelijk kunnen praten, zowel in de commissie als in de plenaire zitting. U weet dat dit een oud dossier is waarbij alle Belgische regeringen, met inbegrip van de Waalse en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, tot twee keer toe machtiging hebben gegeven aan de Europese Commissie om te onderhandelen. De eerste keer in 2009, en in een later stadium ook voor het investeringsluik. U weet ook waar we finaal geëindigd zijn: inderdaad met een bindende interpretatieve verklaring die niets verandert aan de tekst van het verdrag, dat uitonderhandeld was.

Er is een verklaring toegevoegd, verklaring 37B van België en zijn deelstaten, over de ondertekening van het CETA. Ik citeer: "België zal het Europees Hof van Justitie om een advies verzoeken over de verenigbaarheid van het ICS met de Europese verdragen, met name in het licht van advies A/2-15."

Het advies A/2-15 is het advies van het Europees Hof van Justitie over de bevoegdheid tot het sluiten van het vrijhandelsakkoord tussen de EU en Singapore. De verwijzing naar dat advies is onder meer op mijn vraag toegevoegd. Ik ging ervan uit dat het Europees Hof van Justitie in zijn advies uitspraak zou doen over de verenigbaarheid van het ICS met het Verdrag betreffende de Europese Unie. Dat is niet gebeurd. Iedereen heeft het advies kunnen lezen. In de inleiding stelt het Europees Hof van Justitie hierover in dit advies geen uitspraak te zullen doen.

Ik schematiseer het een beetje. Het Europees Hof heeft gesteld dat het gedeelte over investeringen een gemengde bevoegdheid is. Het gaat om de overdracht van rechtsmacht, en dat is een van de nationale bevoegdheden. Er is dan ook een onderscheid tussen het gedeelte over de handel, wat exclusief een bevoegdheid van de EU is, en het gedeelte over investeringen, met inbegrip van de geschillenbeslechting, wat een gemengde bevoegdheid is.

Uit het advies, dat op 16 mei 2017 is gepubliceerd, blijkt dat de Belgische adviesvraag niet zonder voorwerp is. We hebben de link met het advies gelegd. Dit is niet zonder voorwerp, want het Europees Hof van Justitie heeft er zich in zijn advies niet expliciet over uitgesproken. Dat staat met zoveel woorden in de inleiding.

De formulering van de adviesvraag is een onderwerp voor de interfederale interkabinettenwerkgroep. De besprekingen naderen de eindfase. Zodra het Europees Hof van Justitie de adviesvraag heeft ontvangen, volgt een vertaling naar de andere officiële talen van de EU. Daarna zal het Europees Hof van Justitie alle lidstaten en instellingen uitnodigen hun schriftelijke observaties bekend te maken. Na de vertaling van die observaties worden alle lidstaten en instellingen uitgenodigd voor eventuele mondelinge betogen. Na die betogen volgt het besluit van de advocaat-generaal. Hierna spreekt het Europees Hof van Justitie zijn advies uit. We mogen verwachten dat de hele procedure 18 tot 24 maanden in beslag zal nemen. Ik verwijs naar de procedure voor het advies over het verdrag met Singapore, die me in dit verband indicatief lijkt.

Er is natuurlijk een grote caveat. We zitten momenteel met een Brusselse Hoofdstedelijke Regering, een Waalse Regering en een Franse Gemeenschapsregering in lopende zaken. Ik laat even in het midden of zij een advies zullen kunnen formuleren. Sinds de gebeurtenissen van gisteren gaat het enkel nog om regeringen in lopende zaken.

De andere regeringen van dit land weten uiteraard wanneer de Vlaamse Regering zich over de ratificatie van het CETA zal buigen. Dat is tijdens een vergadering

van de interfederale interkabinettenwerkgroep aan bod gekomen. Ik heb stappen ondernomen om het ratificatieproces in gang te zetten door de andere regeringen te laten weten wanneer ik de principiële goedkeuring van het ontwerp van instemmingsdecreet op de agenda van de Vlaamse Regering zou plaatsen. De Federale Regering heeft haar eigen ontwerp van instemmingswet trouwens op dezelfde dag, 2 juni 2017, principieel goedgekeurd.

Ik heb geen zicht op de concrete timing in de andere deelstaten. Zij beslissen autonoom en bovendien hebben zij nu regeringen in lopende zaken. Dat is de situatie waarin ze zich bevinden. Ik wil me niet mengen in de instemmingsprocedure. We kunnen ervan uitgaan dat rebus sic stantibus de verwachting blijft dat het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet snel tot een ratificatie zullen overgaan. Ze hebben expliciet verklaard eerst het advies van het Europees Hof van Justitie te willen afwachten. Die regeringen zullen in elk geval niet tot een ratificatie overgaan voor de Europese Commissie de ICS-regeling conform verklaring 37B meer in detail heeft uitgewerkt.

Deze verklaring bindt de Vlaamse Regering en de Federale Regering echter niet. Bizar genoeg geldt dit ook voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Zij verwelkomen net de gezamenlijke verklaring van de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie over het stelsel van investeringsrechten. Dit is een Belgische kafkaïaanse toestand. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest schaart zich bij Wallonië en wil niet ratificeren. Tegelijkertijd plaatst die regering zich in een spagaatstand naast Vlaanderen om de hele geschillenregeling voor de investeringsrechten te verwelkomen. Dit staat allemaal te lezen in de documenten die beschikbaar zijn.

De Belgische adviesvraag betreft de verenigbaarheid van de verdragen van de EU en het specifiek hoofdstuk over de bilaterale ICS-regeling in het CETA. Dit hoofdstuk is sowieso uitgesloten van de voorlopige inwerkingtreding. Bovendien zijn het Departement Buitenlandse Zaken en de directeur-generaal van het Directoraat-generaal Handel van de Europese Commissie meer dan een jaar geleden al tot de conclusie gekomen dat het ICS wel degelijk verenigbaar is met de verdragen van de EU. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op vraag om uitleg 2065.

De Vlaamse Regering heeft er alle vertrouwen in en ziet geen reden om nog te talmen met de ratificatie. De principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering vertolkt de mening van de meerderheid in het Vlaams Parlement. We hebben de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Raad van State om een advies gevraagd. Na analyse van die adviezen kan de Vlaamse Regering het ontwerp van instemmingsdecreet definitief goedkeuren. Daarna zal het ontwerp van decreet in het Vlaams Parlement worden ingediend.

De Senaat van Canada heeft zijn instemming verleend, maar in Canada moet eerst nog een procedure op het niveau van de provincies worden afgerond. Op dat ogenblik zal de Canadese regering de EU hierover informeren.

Aan Europese zijde zijn de beslissingen inzake de voorlopige inwerkingtreding genomen. De Raad van Europa en het Europees Parlement hebben hun goedkeuring verleend. Zodra de procedure in Canada is afgerond, kan het CETA voorlopig in werking treden. De verwachting is dat dit in de loop van deze zomer kan gebeuren.

De voorlopige inwerkingtreding heeft betrekking tot het volledig verdrag, met uitzondering van de hoofdstukken 8 en 13, die het bilaterale ICS regelen, op een aantal uitzonderingen na. Verder zullen ook de artikelen 20.12, 27.3, 27.4 en 28.7.7, alsook de hoofdstukken 22, 23 en 24 niet in werking treden. Die artikelen en hoofdstukken hebben betrekking op de bevoegdheidsverdeling tussen de EU en de lidstaten.

De start van het ratificatieproces door de Vlaamse Regering en de Federale Regering hebben de vriendschapsbanden met Canada duidelijk deugd gedaan. Naar aanleiding van de reis van premier Michel heeft premier Trudeau zich hierover zeer positief uitgelaten. Zodra de Vlaamse Regering de beslissing heeft genomen het voorontwerp van instemmingsdecreet goed te keuren, heb ik ook onmiddellijk felicitaties ontvangen van de Canadese ambassade in Brussel. In de EU hebben op dit ogenblik al twee landen het CETA geratificeerd, met name Letland en Denemarken.

Op deze manier wil de Vlaamse overheid aan ons bedrijfsleven, aan onze landbouw en aan Canada zelf tonen dat we nog steeds achter het CETA staan. Heel wat Vlaamse bedrijven wachten op de voorlopige toepassing en op de uiteindelijke inwerkingtreding. Ze willen genieten van de grote voordelen, die de heer Vanlouwe daarnet nog eens heeft opgesomd. Voor 99 procent van onze producten zullen de tarieven tot 99 procent worden gereduceerd, en verder zal 92 procent van onze landbouwproducten niet meer aan invoertarieven worden onderworpen. De verwijdering van de niet-tarifaire belemmeringen biedt onze bedrijven toegang tot overheidsopdracht, ook op het niveau van de Canadese provincies. Ik denk dan aan onze baggeraars, aannemers en dienstenleveranciers. Zoals ik al eerder heb verklaard, hebben we in 2016 voor 1,8 miljard euro aan goederen naar Canada uitgevoerd. We willen tonen dat we betrouwbare partners zijn en dat we niet aan elke vorm van protectionisme deelnemen.

Mevrouw Turan, wat uw vraag over de Amerikaanse bedrijven betreft, hanteert u een verkeerd uitgangspunt. Het CETA raakt niet aan de bestaande Europese wetgeving of aan de bestaande Europese normen. Dit geldt ook voor onze milieunormen. De regels van het importerende land blijven gelden. Dit betekent dat Amerikaanse bedrijven zich hier ook aan moeten houden indien ze goederen op de Europese markt willen brengen.

Zoals u in het CETA hebt kunnen lezen, kan een bedrijf de procedure voor ISDS niet starten in verband met vigerende of toekomstige regels die horizontaal op alle economische actoren van toepassing zijn, bijvoorbeeld om het milieu te beschermen. Het is onmogelijk hiervoor een zaak aan te spannen tijdens de voorlopige toepassing van het akkoord. Het gedeelte over investeringen is dan uiteraard nog niet van toepassing. Dit blijft onmogelijk na de inwerkingtreding van het CETA. Het ICS is zo ontworpen dat de regelgeving van de staat wordt gevrijwaard. Voor zover het nodig is, verwijs ik in dit verband naar artikel 8.9 van het akkoord.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het spijtig dat dit een politieke kwestie moet zijn. Ik meen dit oprecht. We hebben het hier over het milieu, de volksgezondheid en de maatschappij. Mijn inleiding daarnet was natuurlijk een beetje cynisch. Ik vind het oprecht spijtig dat het op deze wijze moet verlopen.

Ik wil even op uw laatste antwoord ingaan. Volgens u heb ik het mis met betrekking tot het akkoord van Parijs en de Amerikaanse bedrijven. Wat milieu-vereisten betreft, blijft onze regelgeving immers gelden. U vergeet echter dat het CETA is gesloten vooraleer president Trump besloot het akkoord van Parijs te verlaten. Canada heeft nu zelf een probleem. Canada is een partner in dit akkoord. De VS was een partner, net als wij. Vlaanderen, België en Europa zijn partners. Een van die partners is er echter uitgestapt. Er moet een hele verduidelijking komen voor we kunnen stellen dat het CETA ons beschermt tegen de race to the bottom met betrekking tot milieudoelstellingen en tegen de oneerlijke concurrentie ten aanzien van onze kmo's en de Europese bedrijven die hiertegen moeten opboksen.

U zult me vandaag niet overtuigen. Uw antwoord is gebaseerd op de situatie op het ogenblik van de ondertekening. Zelfs toen vonden we dat het op sommige vlakken niet ver genoeg ging, maar nu ligt alles langs de andere kant helemaal open. De vragen blijven. Als we het over de Brexit hebben, zijn er nog veel onzekerheden. Op dit ogenblik zitten we met een Trumpxit of hoe ik het ook zou moeten formuleren. Wat het klimaat betreft, blijft die onduidelijkheid bestaan.

U wilt de beste van de klas zijn. Al twee Europese lidstaten hebben geratificeerd. U wilt nu snel gaan om onze bedrijven een en ander te tonen. De import uit en export naar Canada moeten we uiteraard stimuleren. Het is echter niet zo dat we niet langer zullen importeren of exporteren indien we het CETA niet snel ondertekenen. Die handelsrelaties zijn wat ze zijn en worden vandaag voortgezet.

Minister-president, u hebt tijdens deze legislatuur twee andere handelsakkoorden goedgekeurd waarover in de plenaire vergadering amper een discussie is gevoerd. Ik herinner me dat, net als nu, geen discussie is gevoerd over het handelsakkoord met Kazakstan. Dat moest snel worden goedgekeurd. De federale overheid heeft dit handelsakkoord pas vorige maand goedgekeurd. Wij hebben het hier al in november 2016 goedgekeurd. Dat is gebeurd zonder debat en zonder antwoorden op onze vragen te krijgen. Ik kan me niet van die slechte geur ontdoen. De wijze waarop handelsakkoorden in het Vlaams Parlement worden besproken, is niet in orde. Dat moet altijd snel gebeuren. Onder welke druk staat u?

U wilt de beste van de klas zijn. U hoeft echter niet de beste te zijn. U moet correct zijn, zeker ten overstaan van het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement is ermee belast u vragen te stellen, antwoorden te krijgen en controle uit te oefenen. Wat het handelsakkoord met Kazachstan betreft, roep ik iedereen op eens in de verslagen na te kijken hoe snel dat hier is gegaan. De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft het pas vorige maand in plenaire zitting behandeld. Het heeft geen zin snel te gaan. U bent het echter wel aan uw burgers verschuldigd correct te zijn.

Er komt sowieso een prejudiciële vraag aan het Europees Hof van Justitie. Die procedure zal 18 tot 24 maanden duren. Wat maakt dat uit? Indien het advies luidt dat het ICS niet conform met het Verdrag van de Europese Unie is, zal het akkoord moeten worden gewijzigd. In dat geval moet u helemaal opnieuw beginnen. U moet opnieuw onderhandelen en de ratificatie- en adviesprocedures opnieuw doorlopen. Ik vind het niet in orde dat u meewerkt aan een prejudiciële vraag, maar niet loyaal op het resultaat of zelfs maar op de indiening wacht.

Minister-president, ik heb nog twee vragen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Kunt u ons de Belgische vraag aan het Europees Hof van Justitie overmaken zodra deze is geformuleerd? Is dat een publiek document dat het Vlaams Parlement kan inkijken? Ik vind het niet kunnen dat we een ratificatieprocedure inzetten terwijl we als Belgen een advies over de verenigbaarheid vragen. Ik ben ook Belg en Vlaming.

Voorzitter, ik wil hier en nu een voorstel van resolutie indienen om het Vlaams Parlement te vragen de ratificatieprocedure op te schorten tot we een antwoord hebben gekregen op de prejudiciële vraag die aan het Europees Hof van Justitie zal worden gesteld.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Mevrouw Turan, ik hoor dat u er allerlei andere zaken bijhaalt. Het is merkwaardig dat u het nog niet over het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) hebt gehad. Ik zou dat wel begrijpen. Op dat vlak staat u immers aan dezelfde kant als de Amerikaanse president, die zelf ook niet

echt een voorstander is van handelsverdragen en die ook een protectionistische ingesteldheid heeft.

U moet echter enigszins correct blijven. Het CETA is, net zoals de andere handelsverdragen, zeer uitvoerig besproken in deze commissie en in de plenaire vergadering. Ik wil het nu bij het CETA houden.

Ik ben alleszins bijzonder tevreden dat de Vlaamse Regering en de Federale Regering vooruitgang hebben geboekt. Gezien de politieke toestand in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de Waalse Regering en de Regering van de Franse Gemeenschap, is het onduidelijk wat er zal gebeuren en wat de invloed van deze drie deelstaatregeringen op het verdere ratificatieproces zal zijn.

Diverse deelstaatregeringen, waaronder ook de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de Waalse Regering, hebben reeds meermaals een machtiging gegeven om de onderhandelingen voort te zetten. Ook na de heisa die we in september en oktober 2016 hebben gekend, hebben de Waalse Regering en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering met het CETA ingestemd.

Mevrouw Turan, ik heb het nog even nagekeken. Ook uw partijgenoten van sp.a in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement hebben de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 28 oktober 2016 toestemming gegeven om het CETA goed te keuren. De enige oppositie in het Brussels Hoofdstedelijke Parlement kwam toen nog van het Vlaams Belang, Groen en de PVDA. Ik vind het dan ook enigszins tegenstrijdig dat u zich hier tegen het CETA blijft verzetten terwijl sp.a in het Brussels Hoofdstedelijke Parlement een machtiging heeft gegeven en met het CETA kan instemmen. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering, waar minister Smet deel van uitmaakt, heeft de Federale Regering toestemming gegeven om het CETA te ondertekenen, wat de Federale Regering, de deelstaatregeringen en uiteindelijk ook de Canadese regering hebben gedaan. Het verwondert me dat u zich blijft verzetten terwijl uw partijgenoten met betrekking tot het CETA toestemming hebben gegeven.

Minister-president, ik ben tevreden dat u ondertussen hebt kunnen nagaan welke andere lidstaten van de EU over het CETA hebben gestemd.

Ik noteer dat er inderdaad nog maar enkele zijn. Maar ook in Canada zijn stappen gezet naar verdere vooruitgang. Ik hoop dan ook dat dit snel en volledig in werking kan treden.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Uiteraard is dat politiek, collega Turan. Het is nu eenmaal zo dat er in dit parlement een meerderheid is die zegt: 'Wij gaan ervoor.' U bent bij de oppositie, u behoort daar niet toe. Ik heb heel graag consensus in het parlement, dat was daarstraks het geval bij Onroerend Erfgoed, maar hier zijn er keuzes. U maakt een andere keuze dan de meerderheid. Ook dat is democratie. Wij maken met deze regering een keuze. Als meerderheidspartij staan wij daarachter omdat wij dat een zeer goed akkoord vinden, waarover onderhandeld is, met toestemming van alle regeringen in dit land, tot twee keer toe met toestemming van uw partij, met instemming van de PS.

Het mandaat van de Commissie is gegeven. Het is een akkoord dat beantwoordt aan alle normen. Ik herhaal dat het 'state of the art' is, wat trouwens ook Waals minister-president Magnette zegt. Hij heeft alleen een groot voorbehoud met betrekking tot het Investment Court System (ICS). We gaan zien wat het Europees Hof daarover zegt. Ik heb daar zelf alle vertrouwen in. Als het Europees Hof zegt dat dit niet kan, heeft dat natuurlijk een impact op dit verdrag. Wat dat precies zal inhouden, weet ik niet. Er zal waarschijnlijk met Canada opnieuw aan tafel moeten worden gezeten, aangezien een van de onderdelen daarvan dan niet

zal beantwoorden aan het EU-verdrag. Maar laat ons dat afwachten. Ondertussen is het verdrag voorlopig van toepassing. Ik ben daar heel blij om. Het advies van het Europees Hof zal slaan op een onderdeel daarvan, op een onderdeel dat voorlopig nog niet in werking is getreden en waarvan, als het advies er is, we zullen moeten kijken hoe we daarmee kunnen omgaan.

Uiteraard heb ik geen enkel probleem met openbaarheid van bestuur. Uw collega's in Brussel hebben daar wel meer problemen mee. Op het moment dat het advies geformuleerd wordt, gaan we dat uiteraard bezorgen aan het parlement. Daar is niets geheims aan. U weet trouwens wat de inhoud van die adviesvraag zal zijn. Het komt erop aan om nu de juiste formulering te vinden. Ik denk dat het ook zeer wijs was om te wachten op het advies van het Europees Hof in de zaak Singapore. Je kon nooit weten dat daar meteen al een advies over geformuleerd was zodat de vraag zonder voorwerp zou zijn.

Wat uw verdere argumenten betreft, zie ik dat u van het ene been op het andere hinkt. U kunt er niet onderuit, dit verdrag is 'state of the art'. De producten moeten beantwoorden aan al onze hoogste standaarden, aan duurzaamheid, aan leefmilieu, aan sociale standaarden, bescherming van de kmo's enzovoort. Nu springt u plots op een ander been: Trump gaat uit het klimaatakkoord van Parijs stappen en dat is een nieuw element! (*Opmerkingen van Güler Turan*)

Uw collega Van Brempt is al op een onnavolgbare manier onderuitgehaald op tv in Terzake door de heer Noels, 'noem eens producten die met steenkool gemaakt zijn in de VS, wetende dat de meeste staten in de VS zich niets aantrekken van de beslissing van president Trump en doorgaan met hun leefmilieubeleid, met hun beleid van inzetten op hernieuwbare energie. Steenkool is in de Verenigde Staten trouwens niet meer concurrentieel op dit ogenblik aangezien ze werken met gas, zoals u weet.' Mevrouw Van Brempt kon daar geen antwoord op geven. Ik neem aan dat u nu ter plekke uit uw mouw kunnen schudden welke producten van de VS via Canada naar de Europese Unie zullen komen.

Bovendien is het helaas zo dat er andere economieën zijn, met de Chinese op kop, waar tal van producten met energiewinning uit steenkool geproduceerd worden. Zelfs binnen Europa is dat zo. Er zijn lidstaten binnen de Europese Unie die helaas nog gebruikmaken van steenkoolenergie. Als alle argumenten uitgeput zijn, valt u nu plotseling op het Klimaatakkoord. Dit maakt geen indruk op mij. Wij zijn blij dat dit akkoord 'state of the art' is. We zijn blij dat dit een akkoord is dat welvaart kan creëren voor ons, dat jobs kan creëren voor ons, dat tegemoet komt aan al onze normen en standaarden, die zeer hoog zijn, een akkoord dat we gesloten hebben met een land als Canada, dat op dat vlak met ons totaal akkoord gaat en dezelfde normen hanteert, dezelfde wensen formuleert, dezelfde duurzaamheid nastreeft en zo mogelijk nog verder gaat. We gaan daar inderdaad mee door. Het is uw democratische keuze om daartegen te zijn. Maar wij laten niet na om in heel Vlaanderen te zeggen dat wij er wel voor zijn en waarom we ervoor zijn.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Minister-president, u mag naar alle verslagen kijken, maar ik heb altijd gezegd dat wij voor vrijhandelsakkoorden zijn, maar dat die evenwichtig moeten zijn, dat die goed moeten zijn voor mens en milieu. Kom nu alstublieft niet zeggen dat ik nu pas met het klimaat kom! Ik kom nu pas met het Klimaatakkoord omdat dat een nieuw gegeven is. U hebt daar geen antwoord op kunnen geven. U weet niet wat het effect zal zijn van de uitstap uit het klimaatakkoord op het CETA. U antwoordt daar zelf niet op.

'State of the art', minister-president? U hebt gelijk om te verwijzen naar China. In de vraag die aan deze vraag is voorafgegaan, heb ik u gezegd dat we niet naïef

mogen zijn. Hoe garandeert u specifiek mensenrechten en wederkerigheid in de handel met China? Ik heb u die vraag daarnet gesteld, minister-president, en ik heb geen antwoord gehoord. U hebt er immers geen gegeven. 'State of the art' van deze meerderheid? Wat ben ik blij dat ik niet tot deze meerderheid behoor! Ik schaam me ervoor als juriste! Uw 'state of the art' heeft twee heel grote onzekerheden, minister-president, namelijk een advies van het Europese Hof van Justitie over conformiteit van dat akkoord met Europese verdragen en een nog grotere onzekerheid, namelijk het effect van de exit van de Verenigde Staten uit het Klimaatakkoord dat niet gemeten is. U vindt dat 'state of the art'? Dat is ùw 'state of the art'. Wat ben ik blij dat ik daar geen enkele positieve bijdrage toe heb geleverd. Ik zal verder blijven strijden tegen dergelijke onevenwichtige handelsakkoorden, die niet mens en maatschappij dienen, maar bepaalde lobbyisten en multinationals.

De voorzitter: Het is dan ook op beeld opgenomen, voor alle duidelijkheid, want daar gaat het vandaag ook een stukje over.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Wanneer mevrouw Turan en haar fractie in het Vlaams Parlement strijden tegen onevenwichtige akkoorden die niet goed zijn voor mens en maatschappij, die niet goed zijn voor de mensenrechten en dergelijke, dan moet ik vaststellen dat haar eigen partij in het Brussels Parlement anders reageert. Ik heb een artikel teruggevonden waarin de Brusselse Regering, inclusief sp.a-minister Smet, zegt dat ze opgelucht en fier is dat het CETA kan worden ondertekend. De ene fractie van dezelfde partij is opgelucht en fier, maar de andere fractie heeft een ander standpunt met betrekking tot het CETA.

Ik steun de minister-president. Wij denken dat het bijzonder goed is dat dit akkoord zo spoedig mogelijk kan worden geratificeerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het standpunt van België over de VN-resolutie voor een kernwapenverbod – 2494 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

– Güler Turan treedt als voorzitter op.

Tine Soens (sp.a): Minister-president, collega's, de Commissie voor Ontwapening en Internationale Veiligheid van de Verenigde Naties trok naar de Algemene Vergadering met een voorstel van resolutie om de wereld te ontdoen van kernwapens. Het voorstel werd daar met een grote meerderheid goedgekeurd. Vorige week begonnen zo'n 120 lidstaten de onderhandelingen over het kernwapenverbod. De kans is groot dat het verbod al begin juli zou kunnen worden goedgekeurd. Dat is uiteraard positief.

In oktober stemde België tegen die resolutie, waardoor wij samen met 37 andere lidstaten niet aanwezig zijn bij de ontwapeningsgesprekken. Voor de commissie zouden alle NAVO-leden een document ontvangen hebben waarin werd aangedrongen tegen de resolutie te stemmen en de onderhandelingen te boycotten.

De neen-stemmende landen zijn eigenlijk allemaal landen die over kernwapens beschikken. Al sinds begin de jaren 60 zijn er ook in ons land dergelijke wapens

aanwezig. De neen-stem van deze landen impliceert een nieuwe nucleaire alliantie binnen de NAVO. België zou binnen deze alliantie wel tot het progressieve kamp behoren omdat we binnen de resolutie wel voor een aantal voorstellen zijn, al gaat het hier over voorstellen die al lange tijd op de plank liggen en tot nu niet goedgekeurd raakten.

In het Vlaams Parlement werd een voorstel van resolutie ingediend, dat nagevoeg unaniem is goedgekeurd, om op te roepen om tot een kernwapenvrije wereld te komen.

Minister-president, is over dit dossier overleg gepleegd met Vlaanderen, zeker met het oog op de ingediende resolutie van het Vlaams Parlement, en waarvan u al eerder hebt verklaard dat u er volledig achter staat? Wat zijn de redenen om tegen de resolutie in de Verenigde Naties te stemmen en niet deel te nemen aan de onderhandelingen om tot een kernwapenvrije wereld te komen?

Gaat u akkoord met het standpunt dat ons land hierover heeft ingenomen? Watt is uw standpunt? Hoe rijmt u dit met de resolutie van het Vlaams Parlement?

Welke rol speelde de aanwezigheid van de kernwapens in Kleine-Brogel in de standpuntbepaling van ons land?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Soens, zoals u weet, is de federale overheid hiervoor bevoegd. Vlaanderen wordt hierover niet geconsulteerd.

Wat nucleaire ontwapening betreft en het opslagen van wapens op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, onderschrijft de Vlaamse Regering uiteraard het objectief vooropgesteld in het non-proliferatieverdrag, namelijk de uiteindelijke eliminatie van alle kernwapens in de wereld.

België behoort tot een groep van achttien landen die de zogenaamde progressieve aanpak, een combinatie van wettelijke en niet-wettelijke maatregelen, voorstaat. Minister Reynders heeft zijn standpunt bepaald tijdens een bespreking in de Kamer op 14 december 2016. Hij antwoordde toen onder meer dat België tegen de VN-resolutie inzake onderhandelingen over een kernwapenverbod gestemd heeft, omdat hij gelooft dat een dergelijke maatregel niet zal bijdragen tot de effectieve eliminatie van kernwapens. Zonder de deelname van de kernwapestaten en zonder een betrouwbaar verificatiemechanisme zal een dergelijk verdrag niet tot de ontmanteling van zelfs één kernwapen leiden, aldus minister Reynders.

Ik ben ervan overtuigd dat zowel via het bereiken van gemeenschappelijke posities in de EU als via ad-hocinitiatieven met bereidwillige NAVO-partners, België moet blijven pleiten voor verdere vooruitgang in de vermindering van de bestaande strategische nucleaire arsenalen, conform de resolutie van dit Vlaams Parlement. Wat die resolutie betreft, verwijs ik naar het uitvoerige antwoord dat ik heb gegeven op de vraag van de heer Vanbesien en naar de brief die ik toen heb verstuurd naar de Belgische premier, waarop nog altijd geen antwoord is gekomen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. We zitten natuurlijk wel met een nieuw feit, namelijk dat de onderhandelingen hierover begonnen zijn en dat België niet deelneemt aan die onderhandelingen om tot een kernwapenvrije wereld te komen.

Er was onlangs ook een rapport van de Belgische coalitie tegen kernwapens, waar er een aantal aanbevelingen zijn gedaan. Een daarvan was dat we alsnog

zouden moeten deelnemen aan die VN-onderhandelingen om mee te werken aan een tekst die België wel zou kunnen ondersteunen. Daarnaast zouden we ook het nieuwe verbodsverdrag moeten ondertekenen en ratificeren. U zegt dat u geen antwoord hebt gekregen op uw brief. Ik vind het uiteraard spijtig dat de Federale Regering zelfs de moeite niet neemt om te antwoorden. Maar het is natuurlijk wel zo dat dezelfde partijen zowel hier als federaal in de regering zitten. Ik vind het dan ook een beetje raar om enerzijds in het Vlaamse Parlement te pleiten voor een kernwapenvrije wereld, waar ik volledig achter sta, en anderzijds in de Kamer net het omgekeerde te doen.

Minister-president, ik zou u willen vragen om er alles aan te doen – u hebt wellicht de nodige contacten met uw federale collega's – om de resolutie die in Vlaanderen nagenoeg unaniem is goedgekeurd, over meerderheid en oppositie heen, toch zoveel mogelijk ingang te doen vinden bij het niveau dat daarvoor bevoegd is.

De voorzitter: De heer van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord op deze vraag die hier trouwens al meermaals is gesteld. Ik ga uiteraard akkoord met de stelling dat we niet bevoegd zijn en dus niet worden gehoord. Dat is gewoon een vaststelling, dat is een feit, dat is vandaag gewoon zo. Ik ben ook blij dat u mee het beleid van Vlaanderen blijft steunen. Ons doel is het bannen van massavernietigingswapens. We blijven daar achter staan en blijven daarvoor gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.